

Stichting Friese Iepenwacht: 'Wij zijn niet op zoek naar werk'

Voorzitter Tom van Mourik en projectleider Gauke Dam: 'De strijd tegen iepenziekte is nooit te winnen'

Stichting Iepenwacht Fryslân (SIF) is nu ongeveer tien jaar actief en is een succes gebleken. Het percentage aantastingen door iepenziekte is gedaald van meer dan 10 procent in 2005 naar minder dan 1 procent. Zaak is nu om niet aan het eigen succes ten onder te gaan, want de strijd tegen de ziekte is nooit te winnen. Voorzitter Tom van Mourik: 'Als we nu de strijdbijl begraven, zitten we binnen een paar jaar weer op 10 procent.'

Auteur: Hein van Iersel

Ik ben afgereisd naar Menaam voor een interview met Tom van Mourik, Iepenwacht-voorzitter en burgemeester van deze kleine Friese gemeente, en projectleider Gauke Dam. Het onderwerp is het veranderingsproces waarin de Iepenwacht zich momenteel bevindt. De strijd tegen iepenziekte verloopt voorspoedig, en hoewel beide heren steeds weer benadrukken dat de strijdbijl nooit begraven kan worden zolang er niet-resistente iepen in Friesland staan, moet instandhouding van de Iepenwacht natuurlijk geen doel op zich zijn. Van Mourik stelt: 'Wij zijn niet op zoek naar werk.' Ongeveer een maand geleden stond in deze uitgave van Boomzorg een verslag van een bijeenkomst van de Iepenwacht over essentaksterfte. Al in 2013 en 2014 filosofeerde de Iepenwacht dat een deel van de toekomst van de Iepenwacht misschien in de bestrijding van deze nieuwe ziekte zou kunnen liggen. Dam en Van Mourik nuanceren dat inmiddels, al was het alleen maar omdat essentaksterfte een compleet andere manier van bestrijden vereist. Bij iepenziekte gaat het erom een zieke boom

zo snel mogelijk te kappen. Daarbij beheerst de Iepenwacht in een groot samenhangend gebied de hele keten, van opsporing tot aan herplant. Essentaksterfte vergt een heel andere aanpak, waarbij aangetaste bomen misschien nog wel vele tientallen jaren kunnen overleven.

De strijd tegen iepenziekte verloopt voorspoedig

Scenario

Van Mourik: 'Wij staan als Iepenwacht voor een transitie. Grofweg zijn er twee scenario's. Scenario 1: we kiezen voor een kleinere Iepenwacht op het moment dat over vijf jaar de eerste contracten met onze leden aflopen, of scenario 2: we nemen nieuwe taken op ons – de bestrijding en het beheer van andere ziektes, zoals essentaksterfte.'

In zekere zin heeft de Iepenwacht al een beetje voorgesorteerd wat scenario betreft, want sinds

enige tijd wordt er niet meer drie keer per jaar gecontroleerd op iepenziekte, maar nog slechts twee keer. Volgens Gauke Dam kan dat probleemloos; de iepenziekte is onder de 1% uitval gekomen, en dan kun je de boom op de belangrijkste momenten in het jaar blijven controleren: voorjaar en zomer. Minder zou overigens niet kunnen, omdat je dan het risico loopt dat iepenspinkevers uit een aangetaste boom gaan uitvliegen en nabijgelegen gezonde iepen aantasten. Ook op andere fronten wordt de werkwijze van de Iepenwacht met ingang van dit seizoen aangepast. Tot nu toe werden ieder jaar nog enkele duizenden iepen behandeld met Dutch Trig, een vaccin tegen iepenziekte. Gauke Dam daarover: 'Bij de oprichting van de SIF is afgesproken dat de SIF dit de eerste vijf jaar zou gaan doen en de werking daarna zou evalueren. Uit de evaluatie is gebleken dat Dutch Trig geen meerwaarde heeft, omdat de ziektedruk zo laag is. Deze evaluatie is gebaseerd op een rapport dat de Iepenwacht heeft laten opstellen door Jitze Kopinga van Wageningen Universiteit.'

Gauke Dam

Tom van Mourik

Mijn vraag als interviewer is dan natuurlijk: 'Is dat rapport openbaar en mag ik dat inzien?' Van Mourik vindt dit moeilijk: 'Het stuk is opgesteld voor het bestuur. We verstrekken een samenvatting aan onze leden, maar we zitten niet te wachten op eindeloze discussies. Wij hebben niks te verbergen, maar voor ons is de zaak afgerond.' Gauke Dam haast zich te zeggen dat er wat hem betreft geen twijfel is over de effectiviteit van vaccineren tegen de ziekte. Dutch Trig werkt zonder twijfel, alleen in de specifieke situatie van de Friese Iepenwacht is de toegevoegde waarde te gering. Overigens heeft Dam ook meegemaakt dat er toch besmetting optrad, terwijl er gevaccineerd was. Een andere oorzaak van besmetting kan zijn dat de guts waarmee het vaccin in de boom wordt gebracht niet goed ontsmet is, zodat de ene boom de andere boom besmet.

Projectbureau

Een andere wijziging in de organisatie van de Friese Iepenwacht is de overgang van het projectbureau van BTL Bomendienst naar Aequator Groen en Ruimte van Ruud Mantingh. Tom van Mourik daarover: 'Het werk blijft alle-

maal bij Gauke Dam liggen, dus wat dat betreft verandert er weinig, maar met het oog op de continuïteit hebben we natuurlijk wel een organisatie achter de projectleider nodig. Verder vinden we het belangrijk om in het geval van discussie over bijvoorbeeld de effectiviteit van vaccineren een partner te hebben met een wetenschappelijke achtergrond, of in ieder geval relaties in Wageningen. Aequator gooide op dat gebied de hoogste ogen.' Belangrijk is verder dat Aequator in de regio betrokken is bij een aantal landschapsprojecten.

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-5209

GREENMAX
connecting green and infrastructure

Duurzaam groen begint met een goede basisinrichting van het plantvak

Bomen maken onze stedelijke omgeving leefbaar. Een gezonde groene infrastructuur in de stad is daarom onmisbaar. GreenMax is gespecialiseerd in duurzame innovatieve producten voor de inrichting van de plantplaats boven en ondergronds, zodat groen en infrastructuur samengaan.

GreenMax | Tel +31(0)413-294447 | info@greenmax.eu

www.greenmax.eu